

IN MEMORIAM KLAAS VEGTER
Theo Peeters & Joop van de Nieuwegiessen

Op 3 april 1998 is, na een kort verblijf in het ziekenhuis, onze collega Klaas Vegter overleden. Klaas werd geboren op 29 augustus 1907 te Appingedam. Na het gymnasium te Groningen genoot hij van 1926-1933 een biologiestudie te Utrecht. Hij deed staatsexamen voor onderwijzer en was toen bevoegd voor het lesgeven aan MULO (= MAVO) en hij vervulde allerlei, soms onbetaalde, baantjes als invalkracht. In 1937 werd hij leraar aan een kweekschool in Leeuwarden tot de mobilisatie in augustus 1939. Na de mobilisatie werd hij in december 1940 onderwijzer aan een MULO te Smilde. In 1946 ging hij als dienstplichtig reserve-officier naar Nederlands-Indie. Eind 1949 terug in Nederland werd hij biologie-leraar in Emmen en Hoogeveen; vanaf 1955 uitsluitend in Emmen.

Zijn interesse voor insecten werd gestimuleerd door de ontdekking van de behangersbij *Megachile lapponica* in Nederland in 1958. Tot dan toe was dit dier in Nederland en omringende gebieden, ofschoon verre van zeldzaam, altijd aangezien voor een andere soort. In datzelfde jaar

werd hij lid van de Nederlandse Entomologische Vereniging.

Deze en een groot deel van de volgende informatie ontving ik (TP) een tijd geleden van Klaas voor een historisch hoofdstuk in de aculeatenatlas. Helaas heeft de historie hem ingehaald en kan hij zijn verhaal niet meer lezen. Klaas verzamelde vooral in Nederland, met name dus in Drenthe, maar bezocht ook regelmatig het grensgebied in Duitsland en reisde een of meerdere keren naar Luxemburg, Frankrijk en naar Griekenland. Zijn geliefde studie- en verzamelplekken waren een zandafgraving te Emmerschans en het Mantingerzand. In Drenthe gebruikte hij de fiets om zich te verplaatsen. Groot was mijn verbazing (JvdN) toen hij op een zomerdag, hij was al de tachtig gepasseerd, in Hijken op de fiets voor onze neus stond. Heen en terug toch 60 km!

Hij schreef diverse artikelen over de aculeatenfauna van Drenthe (zie bibliografie) en heeft een belangrijke rol gespeeld in de aculeatenstudie in het noorden van ons land. Vaak heb ik (JvdN) eind jaren zeventig een beroep op hem gedaan om bijen voor mij te determineren. Binnen de kortste tijd kon ik die weer ophalen. Een microscoop gebruikte hij niet, alleen een loep. Klaas heeft gedurende de periode dat hij aan entomologie deed een enorme hoeveelheid aantekeningen gemaakt. Meestal netjes in een map per soort, met datum en vangplaats; ook vaak op een kladje of enveloppen. Tussen zijn papieren vond ik (JvdN) een lijst van 169 bijensoorten (waarvan 19 soorten uitsluitend vóór 1978) die door hem in Drenthe gevangen waren. Lefeber (1984) vermeldt in het Natuurhistorisch Maandblad voor Drenthe 187 bijensoorten. Met zijn vangsten en aantekeningen trachtte Klaas verbanden te leggen. De vliegtijden van de *Andrena*'s zoals die in de tabel van Van der Vecht (1928) vermeld staan, corrigeerde hij over een reeks van jaren voor Drenthe met zo'n 14 dagen later in het seizoen. Het genus *Sphecodes* had zijn speciale belangstelling. Klaas was een van de weinigen in Europa die belangstelling voor de biologie van deze moeilijke soortengroep had. Hij werkte met een zelfgemaakte determinatietabel voor de vrouwtjes.

Ook sprak Klaas vaak over zijn waarnemingen en vangsten op diverse vergaderingen van de vereniging. Ik (TP) herinner me nog dat zijn verhaal op de wintervergadering in 1990 over bijen en koekoeksbijen (zie Vegter 1993) onze nieuwsgierigheid prikkelde en leidde tot een excursie van een aantal aculeatenliefhebbers onder leiding van Klaas in de omgeving van Emmen. Op diezelfde excursiedag (16 juni 1990) werd besloten tot de oprichting van de Aculeatenwerkgroep, nu sectie Hymenoptera genoemd.

De collectie Vegter, vnl. bestaande uit Noord-Nederlandse bijen en wespen, wordt grotendeels bewaard in het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden. Zijn aantekeningen en een deel van zijn boeken werden door zijn dochter Adrie geschonken aan de tweede auteur.

Met Klaas hebben we een collega verloren die zich de soorten goed eigen maakte en vooral gericht was op het vergroten van de biologische kennis van de dieren; en dat zijn er helaas maar weinigen onder ons!

Bibliografie

- Vegter, K., 1960. *Megachile lapponica* Thoms. en andere behangersbijen in 1959 in Zuidoost-Drenthe. - Entomologische Berichten, Amsterdam, 20 (8): 154-156.
- Vegter, K., 1961. Het genus *Megachile* bij Emmen in 1960 (Hym.). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 21 (11): 203.
- Vegter, K., 1966. *Odynerus (Symmorphus) fuscipes* H.-Sch. in Nederland (Hymenoptera, Eumeninae). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 26 (4): 61-63.
- Vegter, K., 1966. Twee nieuwe Sphecidae (Hym.) uit Drenthe. - Entomologische Berichten, Amsterdam, 26 (8): 133.
- Vegter, K., 1968. Twee zeldzame Pompilidae (Hym.) in Noord-Nederland. - Entomologische Berichten, Amsterdam, 28 (1): 4.
- Vegter, K., 1971. Aculeaten in Drenthe (Hym.). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 31 (12): 227-231.
- Vegter, K., 1977. Bijen in Drenthe vóór en na 1970. 1. *Andrena* en *Nomada* (Hymenoptera, Apidae). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 37 (12): 177-181. [zie ook correctie in Entomologische Berichten, Amsterdam, 38 (5): 77.]
- Vegter, K., 1985. De tweede generatie van *Andrena barbilabris* in Drenthe (Hymenoptera: Apidae). - Entomologi-

- sche Berichten, Amsterdam, 45 (1): 3-5.
- Vegter, K., 1993. Gastheren van enige soorten *Sphecodes* in Drenthe (Hymenoptera: Apidae). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 53 (5): 67-70.
- Vegter, K., 1994. Een extreem grote vorm van *Sphecodes crassus* (Hymenoptera: Apidae). - Entomologische Berichten, Amsterdam, 54 (2): 26.
- Vegter, K., 1994. Verbergt *Andrena barbilabris* (Hymenoptera: Apidae) een tweelingsoort? - Entomologische Berichten, Amsterdam, 54 (7): 135-137.